

«Маңғыстаумұнайгаз» АҚ
50 жыл тұрақты даму жолында
 50 лет АО «Мангистаумұнайгаз». Постоянство в развитии.
 «Mangistaumunaigas» JSC 50 years anniversary. Sustainable development.

Мұнайлы

ӨЛКЕ

Газет 2009 жылдың 01 мамырынан шығады

«Маңғыстаумұнайгаз» акционерлік қоғамының газеті
 №05 (57), мамыр-маусым, 2014 жыл

«Мұнайлы өлкеге» – 5 жыл

МҰНАЙШЫЛАРДЫҢ ТӨЛ ГАЗЕТІ

«Маңғыстаумұнайгаз» АҚ-ның «Мұнайлы Өлке» газетінің №1-і санының жарық көргеніне 5 жыл (2009 ж). Газеттің алғашқы редакторы, әрі жұртшылықпен байланыс тобының жетекшісі болған Өтегенов Айтуар Оспанұлы былайша еске алады:

«Газетті дүниеге әкелген адам, яғни, әкесі – акционерлік қоғамның сол кездегі Бас директоры, қазіргі ҚР Мұнай және газ министрі Қарабалин Ұзақбай Сүлейменұлы. Компанияның мемлекеттік меншікке көшіп жатқан кезі болатын. Хатшы қыз телефон соғып: «Бас директор шақырады» деген соң барсам ішінде әкімшілік және әлеуметтік мәселелер жөніндегі басқарма бастығы Н.Назарбек бар. Алдында баспаханалық әдіспен «Мұнайшы» атты бетше шығаратын болып, бетшенің алғашқы сигналдық санын жасап бергенмін, соны қарап отыр екен.

– Үлкен акционерлік қоғамға бетше келісіңкіремейді, жігіттер. Газет шығара аламыз ба, АҚ-ның өз газеті,- деп Үзекең маған қарады, алдында өздері ақылдасып

отырас керек. Мен бірден: –Әбден болады, - дедім.

– Онда газет шығаруға қажет құжаттарды дайындандар, мамыр айында газеттің бірінші саны шығатын болсын, - деген тапсырмамен, іске кірісіп кеттік. «Қаламқас кенорнына – 30 жыл», «Маңғыстау мұнайының атасы – Сафи Өтебаевтың туғанына – 100 жыл», «Сисем ата – мұнайшылар қамқорлығында», т.б. мақалалармен бірге бірінші бетке Бас директор Ұ.Қарабалиннің «Жұмыс орындарын қысқартпау үшін» деген мақаласын орналастырдық. Өз мақаласында Бас директор: «Маңғыстаумұнайгаз» басшылығы дағдарыс кезінде екі мақсатты басты назарда ұстауды көздеп отыр. Біріншісі – бұрынғы бар жұмыс орындарын қысқартпау, осының негізінде еңбек адамдарының негізгі жалақыларын сақтап қалауға жұмыстану... Екінші мақсат – өндірістігі қазақстандық үлесті арттыру...» деп «Қазмұнайгаз» қарамағына алынған компанияның жана бағдарламамен жұмыс істейтіндігін тайға таңба басқандай нақтылап түсіндіріп берген болатын.

Газетті шығару жұртшылықпен байланыс тобына жүктелді. Топ қызметкерлері Б.Әбдіхалықова, А.Әлекешева кенорындарынан тартымды мақалалар дайындап, сонымен бірге жарты ставкамен жұмысқа алынған журналист Т.Тасқынбаева мен облыстық баспахана-ның операторы Е.Айтбаев газеттің мазмұнды, әрі полиграфиялық безендірілуіне елеулі үлес қосты...».

Қазір газет Бас директордың әлеуметтік және әкімшілік мәселелері жөніндегі орынбасары, департамент директоры Н. Илмұханбетовтың, баспасөз қызметінің жетекшісі Ф.Сермағамбетовтың басшылықтарымен қызметкерлер Есназар Сұлтанов (редактор), Л.Жолдыбаева, Р.Ізберген, Е.Айтбаев, А.Өтегенов газеттің тартымдылығы үшін жүйелі жұмыс істеп келеді. Айына бір рет шығатын газеттің бүгінге дейін 57 саны жарық көріп, мұнайшылардың сүйікті газетіне айналып отыр.

«Мұнайлы өлке» газетінің редакциясы

ҚАЛАМҚАС АРУДЫҢ «ҚАРА АЛТЫНЫ»

(«Қаламқасмұнайгаз» ӨБ бастығы Н.Сәрсенбаймен сұхбат)

«Маңғыстаумұнайгаз» акционерлік қоғамы өндіретін жалпы мұнайдың 73,6 пайызы тиесілі «Қаламқасмұнайгаз» өндірістік басқармасы өзі құрылғалы бергі 35 жылға жуық уақыт ішінде күні бүгінге дейін 136 миллион тоннадан астам мұнай өндіріп, ел байлығын еселеп келеді. Қаламқас кен орны – қазіргі таңда тек Маңғыстау өлкесінің ғана емес, Қазақстанның маңдайға ұстар, мақтан тұтар өндіріс орындарының бірі. Журналист А.Өтегенов «Ерен еңбегі үшін» медалінің иегері, өндірістік басқарма бастығы Н.Сәрсенбаймен сұхбаттасқан еді.

- Нүрпейіс Мизамбайлы! Сіз ауылда тұрады екенсіз, рас па?

- Рас! Маңғыстау ауданының Шебір ауылында өке – шешеммен бірге тұрамын. Сол Шебірде тудым, сол Шебірде мектеп бітірдім. Әкем Мизамбай математика пәнінің мұғалімі болды, қазір зейнеткер, ауылдың бар балалары сол кісіден оқып, тәлім-тәрбие алған десе де болады. «Ауыл – алтын бесік» деген ғой...

- Еңбек жолыңыз қалай, қай жерден басталды?

- 1994 жылы Қазақ политехникалық институтын «мұнай және газ кенорындарын жарактандыру және пайдалану» мамандығы бойынша қызыл дипломмен бітірген соң, туған жерімдегі «Қаламқасмұнайгаз» өндірістік басқармасының №1 мұнай өндіру кәсіпшілігіне оператор болып орналастым. Қаламқас кенорнына ең жақын еді мекен Шебір – 80, Тұщықұдық – 102, Ақшымырлар – 125, Тиген – 142, Шетпе – 190, ал облыс орталығы Ақтау қаласы 280 шақырым. Осы кәсіпшілікте шебер, инженер-технолог, бастығының орынбасары, ЦИТС бастығының орынбасары, №1 мұнай өндіру кәсіпшілігі бастығы қызметтерін сатылап атқардым.

- Демек, мұнай өнеркәсібі саласында мол тәжірибеніз бар екен ғой... Қаламқас тәртізі ірі кенорнына қарайтын өндірістік басқарманы қашаннан бері басқарасыз?

- 2010 жылдан... «Маңғыстаумұнайгаз» АҚ-ның 50 пайыз акцияларын Қытайдың «СНПС» компаниясы сатып алғаннан кейін

«Қаламқасмұнайгаз» өндірістік басқармасының екі жақтан да тең құқықты басшылары болатын болды. Басқарманы ұзақ жыл басқарған Өрен Сағндықов зейнеткерлікке шықты да, акционерлік қоғам басқармасы Қазақстан жағынан менің кандидатурамды таңдапты. Қытай тарапынан қазір – Цун Шоуго. Бұрынғы басшы – инженерлер Ө.Сағндықовтан, Қ.Жұбаниязовтан, Б.Иманбаевтан үйренгендерім көп. Сонымен бірге 2011-2013ж. аралығында Халықаралық бизнес академиясында «Басқару ісінің магистрі» бағдарламасы бойынша оқып бітірдім.

- Енді кенорнының энергетикалық қуатын арттыру мәселелері жайлы әңгіме көзғасак...

- Елбасамыздың Жолдауында міндеттелген әлемдегі өркеніетті 30 елдің қатарына қосылу үшін энергетикалық қуатымызды бұрынғыдан да арттыруға үлес қосу міндетіміз.

«ҚазМұнайГаз» және «СНПС» компаниялары иелігіндегі төрт жыл уақыт ішінде «Маңғыстаумұнайгаз» АҚ-ның

Б.Зираат Нұрбаев – ГӨДЦ 4-дәрежелі машинисі

стратегиялық даму жоспарына сәйкес Қаламқас кен орнында көптеген жұмыстар тындырылды. Илеспе газды жинау және айдау жүйесі қайта құрылып, мұнайлы кенелдің дайындау қондырғысын жанадан салу жобасы жасалды. Кенорнын игерудегі геологиялық-техникалық шараларды зерделеп, жоспарлауға арналған «ДельтаОйл» және «Триас» бағдарламалары енгізілді. Бұған қоса алғанда уақытта сейсмикалық зерттеу жұмыстарын жүргізу көзделуде. Ұңғылардың филтрациялық ағысын қайта реттеуге жаңа әдістемелер енгізіліп, олардың бәрі елеулі оң нәтиже берді. Ұңғы қабатын сұйықпен жару жұмыстары жалғастырылуда. Ұңғыларға химиялық әсер ету (СПС, ПФП, т.б.) жұмыстарының көлемін көбейту шаралары қолға алынды.

Ұңғы өнімін арттырудағы негізгі шешімдердің және мұнай игерудегі енгізілген жаңа әдістемелердің көлбеу және қолденен бұрғылау және басқа жерасты қабаттарына қошу, қайта ату, қосымша ату жұмыстарының арқасында кен орнында мұнай өндіруде

«...Бізге дәстүрлі өндіруші секторлар тиімділігін арттыру маңызды. Бұлар – біздің бәсекедегі табиғи артықшылықтарымыз. Бізге мұнай-секторының экспорттық әлеуетін сақнай отырып, басқару, өндіру және көмірсутектерді өңдеудің жаңа тәсірлері керек. Мұнай мен газ өндірудің ықтимал сценарийлері бойынша түбегейлі шешімге келу керек...».

(ҚР Президенті Н.Назарбаевтың 2014 жылғы 17 қаңтардағы Қазақстан халқына Жолдауынан)

тұрақты жағдай қалыптасты. Қазіргі таңда «Қаламқасмұнайгаз» өндірістік басқармасының тәуліктік мұнай өнімі – 11 550 тонна.

Биыл «Маңғыстаумұнайгаз» ұжымы былтырғы межесінен де асырып 6 миллион 151 мың тонна «қара алтын» өндіруді жоспарлап отыр. Биік межеден көріну үшін мұнайшылар ұйымшылдықпен еңбек етуде. Өндірілген шикізат түгелімен экспортқа шығарылады. Бұл орайда негізгі жүк компания мұнайының 73,6 пайызын өндіріп отырған «Қаламқасмұнайгаз» өндірістік басқармасы мұнайшыларының иығына түсері өз-өзінен белгілі.

Қазіргі таңда Қаламқас кенорнының ұңғылар қорында

2934 ұңғы бар. Оның ішінде:

мұнай өндіретіні – 2069;

су өндіретіні – 670;

газ өндіретіні – 35;

су айдайтыны – 81, т.б.

412-і – Германиялық «NETCH», Қытайлық «Дачин» және «Шэли» фирмалары шығарған бұрандалы сораппен жұмыс жасайтын ұңғылар. Бұрандалы сорапты ұңғылардың өзі барлық ұңғылар қорының 20 пайызын құрайды. 2013 жылы басқарма бойынша 4 миллион 217 мың 620 тонна мұнай өндірі. Кенорнын бүгінге дейін 136

Н.Нурбаев Ергали – №1 цехтың 5-дәрежелі операторы

миллион тонна мұнай алынды. Өндірістік басқарма ұжымы 2014 жылдың бірінші тоқсанында 1 миллион 039 мың 112 тонна «қара алтын» өндірсе, оның 1155 тоннасы жоспардан тыс өндірілген. Мемлекетке 1 миллион 036 мың 651 тонна мұнай жоғары сортпен тапсырылды.

- Сіз Маңғыстау облыстық мәслихатының 5-ші шақырылымының депутатысыз. Сайлаушылар депутатқа «қарапайым тұрғындар мүддесін қорғайтын халық қызметшісі» деген

Ж.Кенбаев Болат – ГӨДЦ 4-дәрежелі машинисі

түсінікпен қарайтынын білесіз. Қалың бұқараның өкілі болған соң шыншыл да солай ғой. Осы бағыттағы, яғни, қоғамдық қызметтеріңіздің нәтижелерін айтыңыз?

- Менің округім негізінен Маңғыстау ауданының территориясы ғой, сондықтан да «Қаламқасмұнайгаз» ӨБ-де қызмет істейтіндердің 50 пайызы осы Маңғыстау ауданының тұрғындары болып табылады, қалғандары облысымыздың өзге аудан, ауылдарынан. Сайлаушылар көптен сұрап жүрген Шебір, Тұщықұдық, Жармыш, Шаныр ауылдарына дәрігерлік емхана салынып, пайдалануға берілді. Шетпе – Тасмұрын жолына асфальтпен қаржысы шешіліп, жұмысы басталды. «Маңғыстаумұнайгаз» тарапынан Маңғыстау ауданының әлеуметтік қажетіне 2012 жылы 187 миллион теңге, 2013 жылы 150 миллион теңге бөлінді. Бұл қаржыға Шебір ауылында клуб, жабық спорт зал құрылысы жүзуде, оқушылар үшін ауданға 6 автобус алынып берілмек болған, соның үшеуі Қызыл мен Шетпедегі мектептерге алынып берілді, биыл Ақшымырлар мен Сайөтес ауылдарының мектептерін алынып берілмек. Ауыл жастары үшін ауданның Шетпе, Жаңғыллы, Жармыш, Ұштаған, Шебір ауылдарынан жазғы спорт алаңдары салынып, пайдалануға берілді.

Ақтау – Қаламқас жолын жолдеуге биыл 112 миллион теңге қаржы бөлініп отыр. Бұл жол тек мұнайшылар үшін ғана емес, сол маңда мекендейтін Тұнкараған, Маңғыстау аудандарының ауыл тұрғындары үшін де аса маңызды. Мұнайшылар үшін қосымша жатақханалар салу мәселесі күн тәртібінде!

- Өңіміңізге рахмет!

Өңігімесектең,

Айтуар ӨТЕГЕНОВ, Қазақстан Журналистер одағының мүшесі

Қойшыбаев Дүйсеп – ААСАҚ бастығының орынбасары

Мазутов Асқар – №1 цехтың аға механигі

Тажжанмересі Тимур – №1 цехтың бастығы

Медведев Молдасит – ГӨДЦ 4-дәрежелі операторы

ҰРПАҚТАР САБАҚТАСТЫҒЫ – ДӘСТҮР ЖАЛҒАСТЫҒЫ

Бүгінде ел білігі еңбек әулеттеріне, олардың жүріп өткен дақтық эволюна айрықша назар аударуда. Өйткені нағыз жас толқынның рухын шынықтыратын, жақсылыққа баулытын тәрбие қайтары, нағыз құндылықтар осында жатады. Мәселен, «ҚазМұнайГаз» ҰК» АҚ қазірде шежірелі тарихи тір, отбасылық дәстүр сабақтастығын үзбесен онегелі әулеттердің еңбектерін басаалап, ұлықтауда.

Кешегі ерлік оқиғаларын мықтап жалғастырушылар, адал еңбек арқылы арманды шырдады бағындыруға болатынын жақсы түсінді. Бұлар – мұнай саласының, жалпы қоғамның берік, сенімді тіреуі.

«Манғыстаумұнайгаз» АҚ-ғы бір жұмыспен байланысқан жаңаулар Садировтар мен Бижановтар отбасы. Олар – Компания тірегі, оның өткені мен бүгінгісі, болашағы. Қандай да бір компаниядағы тұрақтылықтың маңызды көрсеткіші болып – тәжірибесі ұрпақтан ұрпаққа, өкден балаға тарайтын еңбек династиялары болып табылады. Туыстық байланыстағы қызметкерлер текті намысын түсіріп алмауға тырысады. Осыдан – еңбексүйгіштік, жауапкершілік, тырысу мен адал қызмет ету пайдалы оларда.

«Манғыстаумұнайгаз» АҚ еңбек династиясының мұрагерлік дәстүрін қолдап, бағалайды.

Алты адам бір салада еңбек еткен династия отбасы Садиров Бүкес 1926 жылы туылған. Өзінің еңбек жолын тылда 1942 жылы

электрогазденкерлеушіден бастап, кейін Краснодарскідегі Уфимск пен Гурьев мұнай өңдеу зауыттарында жалғастырады. 1965 жылы ең ірі Өзен мұнай және газ кенорынын менгеру үшін Маңғышлақ жарты аралына келген Бүкес ағай өзінің еңбек жолын «Узеньнефть» МГӨБ-да дипломы электрогазденкерлеуші болып жалғастырып, сол жерден құрметті еңбек демалысына шығады.

Төрт ұл мен екі қыз тәрбиелеген отбасы әке жолымен үш ұлының жүргеніне қуанады. Бүгінгі күні жаңаулық еңбек династиясын жалғастырушылардың ең үлкені Краснодарск қаласында 1952 жылы 26 тамызда туылған – Садиров Рахат Бүкесұлы 1969 жылы «Өзенмұнайгаз» АҚ-да мұнай және газ өндіру операторынан бастап, кейін электрогазденкерлеуші мен мұнай кәсіпшілігі жабдықтарын жөндеу слесарі болып еңбектеді.

Жетібай мен Өзен бұрғылау жұмыстарындағы басқармаларда бұрғышының көмекшісі болып еңбек еткен Рахат Бүкесұлы Өзен мен Жетібайдағы ұңғымаларды күрделі жөндеу цехтарында шебер, аға шебер және аға инженер қызметтерін атқарады. «Манғыстаумұнайгаз» АҚ Нормативті-зерттеу станциясына ауысқаннан кейін, өндірістік нұсқау бөлімінің бастығы, сол станцияның бас инженері мен бастығы қызметтерін атқарып, бүгінгі таңда «Манғыстаумұнайгаз» АҚ Адам ресурстарын басқару департаментінде бөлім бастығының орынбасары – еңбекті ұйымдастыру және нормалау бойынша мамандар тобының жетекшісі болып еңбек етуде.

1955 жылы туылған Садиров Рахат Бүкесұлының зайыбы Сүрбәева Гүлжамала Қаршығақызы Маңғыстау су ресурстары комитетінде экономист болып еңбек етіп, зейнеткерлікке шықты.

Мұнайшы Садировтардың еңбек династиясының үшінші ұрпағы - 1983 жылы туылған Садиров Талағат Рахатұлы Ш.Есенов атындағы Ақтау мемлекеттік университеті мен «Болашақ» Маңғыстау университетін бітіріп, 2006 жылдан бастап «Манғыстаумұнайгаз» АҚ «Жетібаймұнайгаз» ӨБ №1 МГӨЦ оператор болып жұмыс жасайды.

Екінші ұлы 1986 жылы туылған Садиров Қайрат Рахатұлы Қазақ-Британ техникалық

университетін 2008 жылы «Геология және пайдалы қазбалар кенорындарын барлау» мамандығы бойынша бітіріп, И.М.Губкин атындағы Ресей мемлекеттік мұнай және газ университетінен көмірсутек кенорындарын модельдеу саласында магистр дәрежесін алады. 2010 жылы «Қаламқасмұнайгаз» ӨБ еңбек жолын бастаған Қайрат, қазір «Манғыстаумұнайгаз» АҚ Геология және кенорындарын барлау департаментіндегі геология бөлімінде геолог болып еңбек етіп, Компанияның қоғамдық өміріне белсене араласуда.

Ал, Садировтардың келіні Самаддинова Надежда Самаддинқызы 2010 жылдан бері «Манғыстаумұнайгаз» АҚ Адам ресурстарын басқару департаментінде экономист болып жұмыс жасайды.

Мұнайшы ұрпақтарының бірі, сегіз отбасы мүшесі бір ұжымда еңбек етіп келетін - Бижановтар династиясы.

Династия басы Бижанов Әлім Бижанұлы Атырау облысындағы Бесікті жерінде 1919 жылы дүниеге келеді. 1939 жылдан бастап Қаратон өнеркәсібінде бұрғылау құрылғыларын монтаждау бойынша мұнара монтаждаушы болып қызметін бастайды. Кейін Әлім ағай Маңғыстау облысына келіп еңбегін жалғастырады. 1970 жылы дүниеден озған отбасының соңында төрт ұл, бір қыз қалып, әке жолын қуады.

Бүгінде ең үлкен династия жалғастырушысы 1950 жылы туылған Бижанов Сағидұлла Әлімұлы 1972 жылдан бастап «Манғышлақнефть» Бірлестігі «Жетібай-нефть» МГӨБ орталық инженерлік-технологиялық қызметтің мұнай және газ өндіру операторы болып жұмысын бастайды. Бүгінде Сағидұлла Әлімұлы «Жетібай-мұнайгаз» ӨБ бастығы.

Бижанов Сағидұлла Әлімұлының зайыбы Ибікбаева Еркен апай «Жетібаймұнайгаз» ӨБ газды дайындау, транспорттау және газ шаруашылығын пайдалану цехында есепке аулышы болып еңбек етіп, құрметті еңбек демалысына шығады.

Бижановтардың үшінші ұрпағы 1982 жылы туылған Бижанов Кемал Сағидұллаұлы 2004 жылдан бері қабат қысымын ұстау операторы, кейін 2008 жылдан бері «Жетібаймұнайгаз» ӨБ №3 МГӨБ цехында геолог болып еңбек етіп келеді.

1984 жылы туылған Бижанова Самал Сағидұллақызы «Мұнай және газ геологиясы» мамандығы бойынша Ш.Есенов атындағы

Ақтау мемлекеттік университетін бітіріп, 2007 жылдан бастап «Жетібаймұнайгаз» ӨБ өндірістік жұмыстар мен ғылыми-зерттеу цехындағы мұнай-газ кенорындарын игеру зертханасында геолог болып еңбек етеді. Ал, 1986 жылы туылған Бижанова Гүлжамал Сағидұллақызы Каспий қоғамдық университетін 2008 жылы «экономика және өнеркәсіпте басқару» мамандығы бойынша аяқтап, 2009 жылдан бастап Қоғамдағы Өндірістік департаментте экономист болып еңбек етіп келеді.

Бижанов Әлім Бижанұлының 1958 жылы туылған қызы Зәуреш Ізгілікқызы Компаниядағы Сапып алу және материалдық-техникалық жабдықтау департаментінде қойма шаруашылығы бөлімінің қойма менгерушісі болып еңбек етеді. Ал, Әлім Бижанұлының екінші ұлы Бижанов Ізгілік Әлімұлы «Жетібаймұнайгаз» ӨБ-лағы №1 МГӨЦ-да мұнай және газ өндіру операторы болып жұмыс жасайды. Оның ұлы Гиният Ізгілікұлы «Жетібаймұнайгаз» ӨБ ластанған топырақты тазартып, жинау учаскесінде тазартушы болып еңбек етеді. Бүгінгі таңда Бижановтар жаңауы Қарқия ауданындағы Мұнайшы поселкесінде тұрады.

Компаниядағы еңбек династиялары мұнайгаз саласының дамуына орасан зор үлес қосқаны үшін, ұзақ та мінсіз еңбектері бірнеше рет құрмет грамоталарымен, алғыс хаттармен, құнды сыйлықтармен бағаланып келеді. Кезектен тыс «Волгарь» автокөлігі бөлініне де еңбектерінің елеңдетінін айшықтайды.

Жалпы мұнайшылар династиясын көптеген кен орнын кезіктіруге болады. Мұндай әулеттер дәстүр сабақтастығын үзбесте, қасиет шеберлік сабақтарын сақтап қалуға тырысады. Оған жоғарыда айтып өткен Садировтар мен Бижановтар жаңауларының сүйікті істеріне күш-жігерін аямай жұмсауды дәлел. Олар мұндай белделі кәсіпорында еңбек ететінін зор абырой санайды және табу ұжымның жетістіктерін мақтанаш тұтады.

ТАҒАЙЫНДАУ

Төлөгөжаев Жетібай Қунайұлы 20. 05. 2014 жылы «Манғыстаумұнайгаз» АҚ бас директорының әлеуметтік және әкімшілік мәселелер жөніндегі орынбасары болып тағайындалды.

Төлөгөжаев Жетібай Қунайұлы 20. 03. 1961 жылы Маңғыстау облысында, Жетібай кентінде, көп балалы жаңауда туылған.

Алматы қаласындағы Қазақ политехникалық институтын 1985 жылы, Халықаралық Бизнес Академиясын 2013 жылы бітірген. Алған мамандықтары - технология және мұнай және газ кен орындарын кешенді игеру және менеджмент.

01.07.1978 ж. «Жетібаймұнай» өндірістік басқармасына мұнай, газ өндіру операторы болып жұмысқа кірді «Манғышлақнефть» Өндірістік бірлестігіне қарасты «Жетібайнефть» МГӨБ-нде әр жылдары төмендегі қызметтерді атқарды:

07.1985-09.1991 мұнай және газ өндіру цехының мұнай және газ өндіру жөніндегі мастери;

09.1991-02.1994 қабат қысымын ұстау цехы бастығының орынбасары;

02.1994-02.1995 №3 мұнай және газ өндіру участкесі бастығының орынбасары;

02.1995-12.1995 №3 мұнай және газ өндіру участкесінің бастығы;

12.1995-04.1999 орталық инженерлік-технологиялық қызметтің ауысым инженері

«Манғыстаумұнайгаз» АҚ «Жетібаймұнайгаз» өндірістік басқармасы:

04.1999-03.2005 №1 мұнай және газ өндіру цехының бастығы;

03.2005-12.2005 орталық инженерлік-технологиялық қызметі бастығының орынбасары;

12.2005-10.2007 №3 мұнай және газ өндіру цехының бастығы;

10.2007-01.2010 орталық инженерлік-технологиялық қызметтің бастығы;

01.2010-07.2011 орталық инженерлік-технологиялық департаментінің мұнай және газ өндіру жөніндегі менеджері;

07.2011-11.2012 орталық инженерлік-технологиялық департаментінің директоры;

11.2012-05.2014 «Жетібаймұнайгаз» өндірістік басқармасы бастығының бірінші орынбасары.

20.05.2014 ж. бастап «Манғыстаумұнайгаз» АҚ бас директорының әлеуметтік және әкімшілік мәселелер жөніндегі орынбасары.

Жаңаусында зайыбы, төрт қызы бар.

Балалардың күлкісі - көркі, сәні әлемнің

Әрқашан қайырымдылық шараларын басында жүретін «Манғыстаумұнайгаз» АҚ бұл жолы да дәстүрден жаңылмай кішкентай балаларға базарлық жасады. 1 маусым халықаралық балаларды қорғау күні қарсаңында Компания облыстық балалар үйіне - 1 миллион және облыстық мамандандырылған балалар үйіне - 500 мың теңге табыс етті. Сондай-ақ, балаларды мерекенен құттықтап, тәттілер сыйлап, қуанышқа кенелтті.

Алдымен арнайы топ облыстық мамандандырылған балалар үйіне келді. Мұнда төрт жасқа дейінгі 28 тастаңды бала тәрбиеленуде. Мерекенен құттықтап келген жанаушы ағаларына балаларды тапқай айтып, ән шырқап, өнерлерін ортаға салды.

«Тек мерекенен ғана емес әр атаулы күнде біз балаларға арнап демеушілік көмектер көрсетіп тұрамыз. Осы жолы облыстық балалар үйіне және облыстық мамандандырылған балалар үйіне демеушілік жасап, қаржылай көмек көрсеттік. Әрдайым жас балалардың өсуіне, қатарға қосылуына қолымыздан келгенше көмектесеміз», - делі «Манғыстаумұнайгаз» АҚ Бас директорының әлеуметтік және әкімшілік мәселелері жөніндегі

орынбасары Жетібай Төлөгөжаев.

Демеушілік көрсетілген екінші нысан - облыстық балалар үйі болды. Ақтауға көшірілгеніне екі жылдай уақыт болған балалар үйіне жөндеу жүргізіліп, нысан отбасылық үлгіге келтіріліп, қайта жанарған. Бұл жердегі балалардың саны жыл санап азайып келетінін мекеме басымы Несіп Әбілова қуанышпен жеткізді. Мұның себебін - жетім балаларды бауырына басып, қамқорлайтын отбасылардың көбейгеніне және тастаңды балаларын кері алып кетіп жатқан ата-аналардың табылғанымен түсіндіреді. Бұрын мұнда 200-ге жуық бала болса, қазір олардың саны - 47.

«Облыстағы үлкен өндіріс мекемелері бізге әрдайым көмектесіп тұрады. Мереке қарсаңында балаларды құттықтап келіп, 1 миллион теңге сыйлық табыстаған - «Манғыстаумұнайгаз» АҚ мекемесіне алғысмызды білдіреміз. Осында тәрбиеленіп жатқан жастардың сапалы білім алып, кейін еңбекке араласып, ел қатары өмір сүріп кетуі үшін бар жағдайды жасаймыз», - делі облыстық балалар үйінің басымы Несіп Әбілова.

1 маусым - Халықаралық балаларды қорғау күніне орай ұйымдастырылған демеушілік көмек Компания тарапынан әлі де жарасымды жалғасын таба беретіні сөзсіз.

СОҒЫС АРДАГЕРЛЕРІНЕ ҚҰРМЕТ

Жеңіс мерекесі қарсаңында өлкедегі ірі өндіріс орындарының бірі - «Маңғыстаумұнайгаз» мекемесі соғыс жауынгерлеріне ақшалай көмек көрсетіп, сый-құрмет жасады. Аймақтағы 77 Ұлы Отан соғысы және тыл ардагерлеріне 90 АЕК (166 680 теңге) мөлшерінде бір жолғы материалдық көмек көрсетті. Мекеме басшылығы мұнымен шектеліп қалмай ауған соғысының 20 ардагеріне де 60 АЕК мөлшерінде ақшалай көмектесті.

Алдымен ардагерлер мекеме басшыларымен бірге «Мәңгілік алау» монументіне гүл шоқтары қойды. Соғыста қаза болған майдандастарын еске алып, бір минут үнсіздік жариялады.

«Жастық шағымыз майдан даласында өтті той. Қар жастанып, мұз төсеніп, жаулармен жан аямай айқасқан ардагерлердің еңбегін кейінгі ұрпақ ұмытпай, елп жатқанына қуаныштымыз. Енді елімізде

мұндай соғыс болмасын, ардайым тыныштық болсын деймін. «Маңғыстаумұнайгаздың» басшыларына шақырып, еңбегімізді елп жатқанына алғысымызды айтамыз. Талаптары жемісті болсын», - дейді ҰОС ардагері Өтеген Үзденбаев.

Мұнан кейін мекеме басшылығы ардагерлерге арнап мейрамханада дастархан жайып, мерекелік концерт қойды. Бейбіт өмірді сыйлаған жандарды төрге оздырып,

төбесіне көтерді.

Мекеменің мұндай сый құрметіне бөленген жандардың бірі, Ұлы Отан соғысының ардагері - Камка Үмбеталиқызы.

«Мерекелік көңіл күй сыйлап, бізді қамқорлап жатқан мекеме басшылығына алғысымызды білдіремін. Кейінгі ұрпақ соғысты қормей өссе екен. Ардайым елімізде тыныштық болып, әр күніміз қуанышқа толы болғай», - дейді Камка Үмбеталиқызы.

Мерекелік шарада ардагерлер отты жылдардың азабы мен ауырталығы жайында естеліктер айтты. Құрмет көрсетіп, қамқорлық танытқаны үшін мекемеге алғыстарын білдірді.

«Бізге жеңіс сыйлап, бейбіт өмірдің бәсігіне бөлеген ардагерлерге қамқорлық жасау баршамыздың ортақ міндетіміз.

Сондықтан біздің мекеме мұндай игі шараға белсенді қатысады. Өнегелі өмірі ұрпаққа үлгі болған ардагерлеріміздің ерлігі ешқашан ұмытылмайды», - дейді «Маңғыстаумұнайгаз» АҚ-ның әлеуметтік мәселелер жөніндегі маманы Қымбат Иманқұлова.

70 лет со дня снятия блокады Ленинграда

(Продолжение. Начало в №1 (53))

Алия Молдагулова – Герой Советского Союза

Всегда вписала свое имя в летопись борьбы за Ленинград славная дочь казахского народа Алия Молдагулова. Родилась Алия в Темирском районе Актюбинской области. До войны воспитывалась в одном из детских домов Ленинграда. В конце 1941-го добровольно поступила в снайперскую школу и, окончив ее на отлично, летом 1942 года прибыла на Ленинградский фронт. Летом 1943 года она воевала под городом Холм на берегу реки Ловать. За короткий срок из своей снайперской винтовки №956 Алия уничтожила 32 фашиста.

Ночью отважная комсомолка изъявила желание пойти в разведку. Командир видел – девушка очень устала, но Алия была так настойчива в своем решении, что отказать ей было невозможно. Вместе с группой бойцов она ушла в расположение врага. Обнаружив немецкий миномет, стрелявший по нашим боевым порядкам, Молдагулова тихонько подкралась к нему. Локмим броском метнула одну, другую гранату и ликвидировала расчет, а уцелевшего офицера взяла в плен и привела к своим.

Днем разгорелся новый бой. Девять раз рота отражала атаки. Алия спокойно вела огонь по врагу и уложила еще почти три десятка фашистов. Она не выпустила винтовку и тогда, когда осколок мины вписал ей в руку, продолжала стрелять и тогда, когда оптический прицел ее винтовки был разбит. Сама перевязала себе руку и сменила винтовку на автомат.

Было приказано штурмом захватить опорный пункт врага. И тогда лежачие в цели услышали звонкий голос девушки: «Бойцы, братья, за мной!». Бойцы ворвались в

опорный пункт, а разгоряченная Алия все шла вперед и вперед. Еще 8 гитлеровцев пала, сраженые огнем из ее автомата.

Неожиданно гитлеровский офицер схватил Алию за фуфайку. Она вырвалась и направила в его грудь автомат. Но фашист выстрелил первым. Смертельно раненая Алия дала длинную очередь из автомата и убила офицера. Это был последний гитлеровец, уничтоженный девушкой-снайпером.

За проявленное мужество и храбрость отважная дочь казахского народа Алия Молдагулова была награждена орденом Славы III степени, а посмертно в июле 1944 года ей было присвоено звание Героя Советского Союза.

«Алия Молдагулова служила в нашей части, – писали солдаты трудящимся Казахстана, – в роте нет ни одного человека, который бы не помнил ее и не мстил за смерть девушки-героини. Как живая стоит она у нас перед глазами – серьезная, бесстрашная в бою и нежная, заботливая в повседневной жизни. Мы помним, с какой любовью она говорила о родном Казахстане, о большом будущем казахского народа. Мы знали ее мечту – посвятить свою жизнь еще большему расцвету родного края. Расскажите об этой замечательной девушке всем казахстанцам, пусть они знают и гордятся верной дочерью, отдавшей свою жизнь за счастье родной земли».

Бывший начальник политотдела 26-й стрелковой дивизии полковник В.И. Ефимов в своих воспоминаниях писал: «Дорого

«Нам необходимо взглянуться в прошлое, чтобы понять настоящее и увидеть контуры будущего».

Н. А. Назарбаев

фашисты заплестили за Алию Молдагулову. Окопы были завалены их трупами. Алия спасла не только свой батальон, но и соседние. Она спасла бригаду от полного разгрома и обеспечила своим благородным поступком выполнение задачи».

Жители Новосokolнического района свято чтут память Али. А в самой Казани, где погибла героиня, сельские установили мемориальную доску в память о бессмертном подвиге. В летнем парке районного центра Новосokolнички установлен бюст Али Молдагуловой, а в Навье ее имя присвоено средней школе.

Скуридин Иван Куприянович – Герой Советского Союза

Родился в семье крестьянина села Отрадно Будадинского района Акмолинской области. До призыва в армию трудился в колхозе «Красный ударник». Отслужил действительную военную службу и два года на сверхсрочной. А когда началась война, сразу же ушел добровольцем на фронт. В составе 310-й стрелковой дивизии воевал на Волховском фронте. После второго ранения, излечившись, попал под Ленинград в 98-ю стрелковую дивизию. 17 января 1944 года 4-й полк дивизии, в котором служил Скуридин, в ходе наступления стал штурмовать деревню Сокули, что находилась неподалеку от города Ломоносова. На участке 6-й стрелковой роты пришли четыре

огневые точки противника прижали наступающих к земле. На помощь пришли артиллеристы, но когда рота

поднялась в атаку, один дзот ожил и встретил смертоносным винным атакующих. Пришлось снова залечь. И тут ополоченные увидели, как старший сержант Скуридин, комсорг и любимец роты, поплы вперед. За плечами казахстанца уже был немалый боевой опыт, но ему не удалось сразу же подавить огневую точку врага: с короткой дистанции Иван Куприянович метнул одну за другой три гранаты, но фашистский пулемет продолжал сеять смерть. И тогда, поднявшись во весь рост, бывший колхозный счетовод из Казахстана стремительно бросился к дзоту и закрыл амбразуру своим телом. Пулемет захлебнулся кровью героя. В едином порыве поднялись боевые друзья Скуридина и, ворвавшись в деревню, отомстили врагу за гибель товарища – истребили весь немецкий гарнизон.

13 февраля 1944 года старшему сержанту И.К. Скуридину посмертно было присвоено звание Героя Советского Союза. Неподалеку от места гибели бесстрашного воина-казахстанца в поселке Гостилицы Ломоносовского района Ленинградской области был установлен памятник. Спустя несколько лет на могиле сына побывала мать героя – Александра Осиповна. Встретили ее радушно, на могиле сына собралось много людей – местное население, школьники. Памятник утонул в живых цветах. Возвлеванная до глубины души, растроганная до слез и приемом, и благодарной памятью о ее навшем в бою сыне, простая сельская труженица из далекого степного края обратилась к сыну со словами скорби: «Ну, вот и встретились, сынок... Долго я ехала к тебе, чтобы рассказать о родных местах, передать поклон от друзей, одноклассников, родственников. Но не встанешь ты, не спросишь ни о чем и не себе словечка не промолвишь... Смотри, сынок, как много новых друзей пришло сегодня к тебе. Люди, которых ты спасал от гитлеровских супостатов, помнят тебя, видят твою светлую память... Так должно быть всегда...»

(Продолжение следует)

**«Маңғыстаумұнайгаз» АҚ компаниясы 2014 жылға
Маңғыстау облысы бойынша
«Маңғыстаумұнайгаздың» шәкіртақылық
бағдарламасының басталуы туралы хабарлайды**

Осы шәкіртақылық бағдарламада ұдайы Маңғыстау облысында тұратын, Қазақстан азаматтарына бакалавр дәрежесін алу үшін (6 алты) атаулы шәкіртақы көзделген.

Жоғары оқу орнының атауы: Қытай Мұнай Университеті (China University Of Petroleum) www.cup.edu.cn.

Оқыту тілі: Қытай
Оқу мерзімі: бірінші жылы Қытай тілін үйрену оқуымен қоса 5 жыл.

Қажетті мамандықтар:
China University Of Petroleum:

- Petroleum Engineering (Мұнайгаз ісі)
- Geological Engineering (Геология)
- Gas and Oil Storage and Transportation Engineering (Мұнай мен газды сақтау және тасымалдау)

Оқудың басталу мерзімі: 2014 жылғы қыркүйек.

Шәкіртақылық бағдарламаға қатысу үшін үміткерлерде мына құжаттар болуға тиіс:

- Маңғыстау облысында кемінде 5 жыл тұрақты тіркеуде тұратын Қазақстан Республикасының азаматтығы;
- орта білімі, тек 2014 жылы бітірген;
- 18 жас 2014 жылғы 1 қыркүйекке дейінгі есеп бойынша;
- ҰБТ-ның кемінде 75 (жетпіс бес) балдық қуәлігі болуы тиіс;
- ағылшын тілін жеткілікті деңгейде білуі (intermediate)

Өтінім тапсыруға қатысу үшін қажетті құжаттар тізімі (нотариалдық расталған көшірме):

- Аттестат;
- Тіркеу кітабы;
- Паспорт және жеке қуәлігі;
- ҰБТ тапсыру туралы сертификаты;
- бар болған жағдайда, шет ел тілдері бойынша ресми сертификаттар (ағылшын – TOEFL / IELTS);
- бар болған жағдайда, қалалық, облыстық, республикалық және халықаралық олимпиадалар мен конкурстардың дипломдары.

Маңғыстаумұнайгаз акционерлік қоғамы, қажет болған жағдайда, басқа да растаушы құжаттарды талап етуге құқылы және қажетті мамандықтардың атаулары өзгеруі мүмкіндігін ескертеді.

Құжаттар 2014 жылғы 25 маусым мен 07 шілде аралығында, жұмыс күндері сағат 15.00 ден 17.30-ға дейін мына мекен-жайда қабылданады: Ақтау қаласы, 6 шағын аудан, «Маңғыстаумұнайгаз» АҚ ғимараты, 3 қабат, 303 кабинет.

Анықтам телефондары: 8 (7292) 211 – 074, 211-356, 211-817, 211-819
Құжаттарды қабылдаудың соңғы күні: 2014 жылғы 07 шілде, сағат 17.30 дейін.

**Компания АО «Мангистаумұнайгаз»
объявляет о начале
«Стипендиальной программы Мангистаумұнайгаз»
по Мангистауской области на 2014 год.**

Данная стипендиальная программа предусматривает 6 (шесть) именных стипендий для получения степени бакалавра гражданам Казахстана, постоянно проживающим в Мангистауской области.

Наименование ВУЗа: Китайский Нефтяной Университет (China University Of Petroleum) http://www.cup.edu.cn.

Язык обучения: Китайский
Срок обучения: 5 лет, включая первый год изучения китайского языка.

Востребованные специальности:
China University Of Petroleum:

- Petroleum Engineering (Нефтегазовое дело)
- Geological Engineering (Геология)
- Gas and Oil Storage and Transportation Engineering (Хранение транспортировка нефти и газа)

Начало обучения: сентябрь 2014 года.

Для участия в стипендиальной программе кандидаты должны иметь:

- Гражданство Республики Казахстан с постоянной пропиской в Мангистауской области не менее 5 лет;
- Среднее образование, только выпуск 2014 года;
- Возраст 18 лет на 1 сентября 2014 года;
- Наличие сертификатов ЕНТ с баллом не менее 75 (семидесяти пяти)
- Достаточный уровень владения английским языком (intermediate)

Список документов для подачи заявки на участие (нотариально заверенные копии):

- Аттестат;
- Домовая книга;
- Паспорт и Удостоверение личности;
- Сертификат о сдаче ЕНТ;
- Официальные сертификаты по иностранному языку (английскому - TOEFL / IELTS), при их наличии;
- Дипломы городских, областных, республиканских и международных олимпиад и конкурсов при их наличии;

При необходимости АО «Мангистаумұнайгаз» вправе требовать другие подтверждающие документы и допускает возможность изменения наименований требуемых специальностей.

Прием документов производится ежедневно с 15:00 до 17:30 с 25 июня по 07 июля 2014 года включительно по адресу: г. Ақтау, 6 микрорайон здание АО "Мангистаумұнайгаз", 3 этаж, 303 кабинет

Телефон для справок: 8 (7292) 211-074, 211-356, 211-817, 211-819
Последний срок приема документов 07 июля 2014г. до 17:30!

НАЗАРЛАРЫҢЫЗГА, НАЗАРЛАРЫҢЫЗГА, НАЗАРЛАРЫҢЫЗГА!

«KAZENERGY» Қазақстан мұнай-газ және энергетика кешені ұйымдарының қауымдастығы заңды тұлғалар бірлестігі «ҚазМұнайГаз» ҰҚ» АҚ қолдауымен Білім беру бағдарламасы шеңберінде «Ғылыми күрес» атты жаңа телевизиялық білім беру бағдарламасының ашылуы туралы хабарлайды.

Байқау 2 кезеңде өтеді, өтінімдер 2014 ж. 31 шілдеге дейін қабылданады.
Жобаның мақсаты: Қазақстанның оқушылары, студенттері арасында интеллектуалды дағдыларды дамыту, инновацияларға жаңа көзқараспен қарау, ғылымға деген қызығушылықты өту.

Қысқаша сипаттамасы: қатысушылардың күрделі ғылыми ақпаратты барлығына қарапайым тілмен жеткізуі. Ғылыми жаңалықтарды, өз зерттеулерін немесе өнертабыстарын қазіргі заманғы технологияларды қолданып, сонымен қатар тұрмыстық және күнделікті құралдарды пайдаланып таныстыру.

Кім қатыса алады: мектеп оқушылары, студенттер мен әртүрлі жастағы жас мамандар.

Барлық сұрақтар бойынша scienceshow@kazenergy.com электрондық мекенжайына немесе 8 (7172) 79-01-84, 79-01-74 телефондарына хабарласуды сұраймыз.

«Ғылыми күрес» телевизиялық білім беру бағдарламасының байқау ережесі

«Ғылыми күрес» телевизиялық білім беру бағдарламасы - Қазақстанның мектеп оқушылары, студенттері мен жас мамандары арасында интеллектуалды дағдыларды дамыту, инновацияларға жаңа көзқараспен қарау, ғылымға деген қызығушылықты өту және ой-өрісін кеңейту мақсатында қатысушыларды олимпиадалық жүйе бойынша іріктеп, байқау өткізу форматында жүргізіледі.

Бағыттар – физика, химия, биология, география, математика, астрономия және басқа салалардағы ғылыми құбылыстар мен эксперименттерді зерттеу.
Қатысушыларға жүктелетін міндеттер – интерактивті форматта/ қазіргі заманғы технологияларды қолданып, сонымен қатар экран, видеоны пайдалана отырып мультимедиялық форматта, тұрмыстық және күнделікті құралдарды пайдаланып ғылыми жаңалықтармен, өз зерттеулерімен немесе өнертабыстарымен таныстыру, ғылымды тәжірибеге көшіру.

Негізгі мақсат – күрделі ғылыми ақпаратты барлық қатысушыларға қарапайым тілмен жеткізу. Жобаның түсірілімі арнайы жабдықталған студияда жүргізіледі, кейіннен телеарналарда және әлеуметтік желілерде көрсетілетін болады.

Жұмыстардың сипаттамасы

Даярлық кезең және 10 жобаны алдын ала іріктеп алу бойынша барлық жұмыстар жүргізілгеннен кейін, байқау комиссиясының жабық мәжілісі өтеді, онда 5 жобадан шорт парақ әзірленеді. Мәжілістен кейін бес қатысушы өз жобаларын таныстыруға, сипіч құрастыруға және таныстырудың өзіне дайындалады. Олармен қатар студия түсіріліміне даярланады, студия студенттер мен жас мамандарға арналған еркін, бейресми қарым-қатынас жасау алаңы ретінде бөздендіріледі, көрермендер селенде, орындықта және түрік жастықшаларында отырады, студияда таныстыру алаңы, проекторы бар экран, сөйлеушілерге арналған подиум болады. Жобаның түсірілімі алдында оған қатысуға шақырулар таратылады, түсірілімінің хабарламасы жарияланады, жобаның пилар жариялау, баспасөз хабарламалары жасалады. Белгіленген күні продюкшн студияда өздерінің ғылыми жобаларын таныстыратын бес қатысушыны тамашалайтын 50-ден астам көрермен жиналады. Таныстыру саласы нақты ғылымдардан гуманитарлық ғылымдарға дейін әртүрлі болып келеді. Қатысушылар физика, алгебра, геометрия және басқаларының күрделі заңдарын түсіндіру үшін қажетті күнделікті құралдарды пайдалана отырып, жобаны мультимедиялық таныстыру ретінде экранда таныстыра алады. Мысалы, сабын, шар, біта, орылдық сызық және басқа да заттар. Басты мәселе - мектеп оқушысының өзіне тән сөзін өзін ұғындығы болуы үшін ғылыми жобаны қарапайым, түсінікті тілмен таныстыру! Жалғыз белгілі міндеттермен қатар қатысушы өз жаңалығын немесе өнертабысын таныстыра алады, бірақ талап бірдей – күрделі нәрсені туралы қарапайым тілмен айту! Қатысушылардың таныстыруынан кейін байқау комиссиясының мәжілісі өткізіледі де, бір жеңімпаз мәлімденеді.

Түсіріліміне ПТС қолданылады, түсірілімінен кейін монтаж жасалады, эфирге арналмай, әлеуметтік желілер пайдаланылады. Жобаның толық көрсетілімі Білім-Мәдениет аясында қойылуы мүмкін. Барлық ТВ арналарда, жаңалық блоктарында және арнайы жастар бағдарламаларында жарияланады.

ВНИМАНИЕ, ВНИМАНИЕ, ВНИМАНИЕ!!!

Ассоциация KAZENERGY при поддержке компании АО «НК «ҚазМұнайГаз» в рамках Образовательной программы запускает новый образовательный телевизионный проект под названием «Ғылыми күрес».

Конкурс пройдет в 2 этапа, заявки принимаются до 31 июля 2014 г.

Цель проекта: открытие нового взгляда на инновации, развитие интеллектуальных навыков и привития заинтересованности к науке среди школьников, студентов и молодых специалистов Казахстана.
Краткое описание: участники должны донести сложную, научную информацию простым языком до всех участников. Собственное изобретение, исследование или научное открытие можно презентовать в мультимедийном формате с использованием современных технологий, либо используя бытовые и подручные предметы пользования.

Кто может принять участие: школьники, студенты и молодые специалисты.

По всем возникшим вопросам обращаться по электронному адресу: scienceshow@kazenergy.com или по телефону: 8 (7172) 79-01-84, 79-01-74

**Положение конкурса
Образовательной телевизионной программы «Ғылыми күрес».**

Образовательная телевизионная программа «Ғылыми күрес» - проводится в формате конкурса по олимпиадской системе отбора участников с целью развития интеллектуальных навыков, открытия нового взгляда на инновации, расширения кругозора и привития заинтересованности к науке среди школьников, студентов и молодых специалистов Казахстана.

Направления – изучение научных явлений и экспериментов из области физики, химии, биологии, географии, математики, астрономии и других наук.
Задача перед участниками – презентовать научные открытия, собственное исследование или изобретение через использование современных технологий/ в интерактивном формате, используя бытовые и подручные предметы пользования/ трансформировать науку в практику/ а также в мультимедийном формате с использованием экрана, видео.

Основная цель – донести сложную, научную информацию простым языком до всех участников.

Съемки проекта будут проходить в специально-оборудованной студии, с дальнейшей трансляцией на телеканале и в социальных сетях.

Описание работ

После проведения всех работ по подготовительному этапу и предварительному допуску 10 проектов, проводится закрытое заседание конкурсной комиссии, где формируется шорт лист из 5 проектов. После заседания пятеро участников начинают подготовку к презентациям собственных проектов, формированию слайчей, выступлений и самих презентаций. Параллельно готовится список для съемок, студия оформляется как свободная, неформальная зона общения для студентов и молодых специалистов, зрители могут сидеть как на полу, так и на скамейках и турецких подушках, в студии есть презентационная площадка, экран с проектором, подиум для выступающих. Перед записью проекта осуществляется рассылка приглашений для участия, анонсирование съемок, пиар продвижение проекта, рассылка пресс-релиза. В назначенный день, в продюкшн студии собираются не более 50 человек зрителей, перед которыми выступают пятеро участников, презентующих свои проекты в научные проекты. Области презентаций могут быть разными от точных до гуманитарных наук. Участники могут презентовать проект как на экране, в виде мультимедийных презентаций, так и используя подручные средства, необходимые для разъяснения сложных законов физики, алгебры, геометрии и других. Например, мыло, шары, топоры, стулья, линейки и прочие предметы. Главная задача презентовать сложный, научный проект простым, доступным языком, так чтобы, даже школьнику стало понятно в чем суть уравнения прямой! Кроме обязательных задач, участник может презентовать собственное открытие или изобретение, но суть остается такой же – о сложном, говорим просто! После выступления участников проводится заседание конкурсной комиссии и объявляется один победитель.

Для съемок используется ПТС, после съемок проводится монтаж, для эфира используется интернет, социальные сети. Полная ротация проекта, возможна на канале Білім-Мәдениет. Освещение на всех ТВ каналах в новостных блоках и специальных молодежных передачах.

МАРУСА – ҚАЛАМҚАСТЫҢ ТҰҢҒЫШ ОПЕРАТОРЫ

«1979 жылдың 23 тамызы – Қаламқас кенорнынан алғашқы өндірістік мұнай алынған күн. Сол күні №66 ұңғысының ысырмасын мұнай өндіру шебері Кошербай Әлібаев ашты. Алғашқы вахтада операторлар Маруса Өтегенова, Орынбасар Шадияров, Әділғазы Мұстафин тұрған еді...»

Оператор М.Өтегенова (2014)

Қаламқас кенорнына қатысты баспасөз жазбаларынан осы сөйлемді үнемі оқисың. Қаламқас тарихына алтын әріппен қашалған сөздер. «Комсомольскнефть» МГӨБ алғашқы бастығы Бекболат Ізтұрғанов, алғашқы шебері Кошербай Әлібаев ағаларымызды «Маңғыстаумұнайгаз» АҚ-да мерекелер кезіндегі ардагерлер бас қосында көріп тұрамыз. Ал алғашқы операторлардың қазір қайда жүргендері жайлы жеңді мәліметіміз болмайтын. Сол операторлардың бірі Маруса Өтегеновамен ойламаған жерден кездесіп қалдым. Қайда дейсіз ғой. Қаламқас кенорнының дәл өзінде, кешенді мұнай дайындау және өткізу цехында. Сонымен сөзді Марусаның өзіне берелік:

– Өзенде мектеп бітірдім. Құрбыларым Күмісова Ақзер және орыс қызы Таяу Шәуміз жана ашылған жатқан «Комсомольскнефть» мұнай-газ өндіру басқармасына (бастығы Бекболат Ізтұрғанов) оператор болып жұмысқа тұратын болдық та Қаламқасқа вертолетпен ұштық. Қазір айтып отырсаң өзгелерге қызық тәрізді. Ол кезде Қаламқас деп көп аталайтын, білетініміз Комсомольск деген атау, атына сай жастар баратын жер деп түсіндік. Мұнайшы мамандардың көбі Өзен мен Жетібайдан барғандар еді. Өзеннен вахтаны тікшақпен таситын. Вертолет болмай қалған кезде

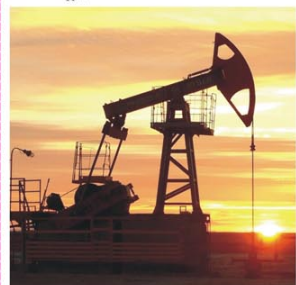
1979 жылдың 23 тамызы да келіп жетті. Кенорнында бір ғана мұнай өндіретін цех болатын, бастығы Құсаев Ханым деген азамат еді, еңбек жолын Өзен кенорнынан бастаған. Алғашқы мұнай алу үлкен мереке болды, басшылардың бәрі осында, мастеріміз Кошербай аға алғашқы ұңғы ысырмасын ашты. Осылай Қаламқас мұнайы құбырға жол тартқан. Менімен вахталық жұмысқа бірге тұрған Мұстафин Әділғазыны Алтай жақтан келген дейтін еді, қазір қайда екенін білмеймін, Ақтауда жоқ болар. Шадияров Орынбасар құлсарлық еді, өзі дүниеден өтті, келіншегі Ағырыс осында оператор болып жасайды. Ал Кошербай аға Фортан мектеп бітіріп, комсомолдық жолдамасын «Маңғыстаумұнайгазбарлау» тресіне жұмысқа келген, бұрғылау шеберлігінен мұнай өндіру шеберіне ауысқан екен, қазір зейнеткер, Ақтауда тұрады, баласы Өркенбай осы цехта бастықтың орынбасары. Қаламқастықтар сол алғашқы өндірістік мұнай алынған күннен бастап жылдың аяғына дейін 73 мың тонна “қара алтын” өндірді, деп аяқтады Маруса сөзін.

К.Әлібаев басқарған әлгі вахта бір жыл 10 күн өткеннен кейін, яғни, 1980 жылғы 2 қараша күнгі 12⁰⁰ сағатта тағы бір тарихи оқиғаны қолдарымен атқарады. Бұл күн тағы

Құрметті вахтада тұрған К.Әлібаевтың бұрысабы (ортада) М.Өтегенова, 1980

машинамен Ақтауға бір күн ерте келіп қонамыз да, ересіне вахалық автобуспен кетеміз. Бүгінгідей асфальт жоқ кез, автобуспен 12-13 сағат жүріп шаңға батып жетеміз. Мұнай әлі өндіріле қоймаған екен, бізді Хасанова Назира деген татар апаның қарауына салынып жатқан жатақханалардың терезелерін тазалау, жөндеу тәрізді жұмыс істеуге жіберді. Сөйтіп, мұнай өндіру басталғанына әртүрлі жұмыстардың басын шалып жүрдік.

А. Өтегенов

да Қаламқас тарихына алтын әріппен жазылып қалды. Бригада мүшелері Маруса, Әділғазы, Орынбасар екінші рет құрметті вахтаға тұрып, кенорнының 1 000 000-шы (бір миллион) тонна “қара алтынның” өндіріп, Отан қоймасына жөнелтеді.

Маруса Өтегенова кейін кешенді мұнай дайындау және өткізу цехына оператор болып ауысады. Содан бері осында табан аудармастан жұмыс жасап келеді. Цехтың алғашқы бастығы Ізгара Таласбаевтан мұнайшылықтың қыр-сырын үйренгенін, бес жылдан кейін «Комсомольскнефть» басылығы Ақтау қаласынан үй бергенін, ал Қаламқас кенорны ажырамастай, өзінің екінші үйі іспеттес болып кеткенін айта келіп, «Жақинда зейнетке шығамын,» деген ол, мүмкін осы вахта соңғы вахта да болар». Біз Қаламқас кенорнының алғашқы мұнайын өз қолымен өндіріп, Отан қоймасына жөнелткен, кенорнының алғашқы тонна мұнайынан бастап, күні бүгін өндірілген 136 миллион тонна мұнайына дейін өз үлесін қосқан ардагер мұнайшы қандайда бір наградаға да лайық-ау деп ой түйгенбіз.

Жуырда Елбасының Қазақстан халқына жолдауындағы «Қазақстан 2013-2017 жылдардағы діни терроризм және экстремизммен күрес» атты мемлекеттік бағдарламасын таныстыру, жастарды дәстүрлі емес діни ағымдардан сақтандыру және өз еліне деген сүйіспеншілігін арттырып, жастардың ой-пікірлерін тыңдау мақсатындағы ақпараттық насихат жұмыстар аясында діни экстремизмнің алдын алу бағытында құрылған Республикалық ақпараттық-насихат тобы «Маңғыстаумұнайгаз» АҚ қызметкерлерімен кездесу өткізді.

ТЕРІС ДІНИ АҒЫМ ЕЛГЕ ҚАУІП

Шара жас ұрпақты отан сүйіштікке, имандылыққа, патриотизмге, мәдениеттілікке, ұлтжандылыққа, этикаға тәрбиелеу, елімізде тұратын халықтардың озық салт-дәстүрі мен әдет-ғұрыптарын ескере отырып, исламның шынайы игілікті рухани байлықтарын насихаттау мақсатында өтіп отыр. Жыын барысында Ислам дінінен керекер жат пінгәлді діни ағымдардың жастар санасын улайтын зиянды насихаттары мен әрекеттері түсірілген бейнекөрініс көрсетілді.

Алғаш болып Маңғыстау облыстық діни істері басқармасының бас маманы Мүсіренов Ғабит Дәулетұлы сөз алды. «Маңғыстау облысында 28 діни бірлестік бар, олардың барлығы әділет департаментінде тіркелген. Біздің негізгі мақсатымыз жастардың әртүрлі ағымдардың қолшоқпарына айналып кетпеуін қадағалау болғандықтан, нағыз Исламның хақ жолын түсіндірудеміз. Жастар - еліміздің ертеңі. Сол себепті әлемдегі лакестіктің бір түрі - діни экстремизмнің бой көтеруі қауіпті жағдай екендігін тұрғындар арасында жан-жақты түсіндіріп, әсіресе, жастар арасында тәртіп бұзуға, өзінің қатарына өзгелерді тартуға ықпалды барларды алдын-ала ескертіп, бақылауды орасына керек», - деді Ғабит Дәулетұлы.

«Қасиетті Маңғыстау жеріне келіп өздеріңізбен жүздескеніме өте қуаныштымын. Ақпараттық насихат тобының құрылуына соңғы кездері діни ахуалдың біраз тұрақсыздығы себеп болды. Ислам атын жамылған теріс ағымдар Исламмен санаспай, салт-дәстүрді жоққа шығарып, қолдарына қару алуға дейін барады. Оған Ақтөбе, Орал, Тараз, Алматыда орын алған қайғылы оқиғаларды мысалға алуға болады. Сондықтан ақпарат тобының мақсаты - халықтың діни сауатын арттыруға жұмыс жасау. Тобымыз бүгінде төрт облыста жүр -

Қостанай, Алматы, Ақмола және Маңғыстау облыстарында. Олар ай сайын міндетті түрде насихат жұмыстарын жүргізіп тұрады. Біз жұмысшылармен де мемлекеттік емес ұйым мүшелерімен де, түрмеде жазасын өтеушілермен де республикалық және жергілікті деңгейде жұмыстар жүргізіп отырымыз, - деп сөзін бастаған бұлгелі исламтанушы, ғалым, республикалық ақпараттық насихат

тобының мүшесі, Қазақстан мұсылмандар діни басқармасының уағыз-насихат және интернет жұмыстары бөлімінің меңгерушісі Оңғаров Еришат Ағыбайұлы ислам діні туралы тарихи деректерге тоқталып өтті. Сондай-ақ, облыстық орталық мешіттің бас имамы Сейітбеков Смайыл Сейітқұлұлы орын алған діни теріс ұғымдармен таныстырып өтіп, мысалдар келтірді.

Жыын кезінде діни қызметкерлеріне: келіндердің ата-енеге сәлем етуі дұрыс па? хиджаб кино арасында па? теріс жолға түседен қалай сақтануға болады? мектептердегі діни білімді жолға қою, телеарналардың ақпараттық көмегі қажеттігі, көріпкел-емшілер мен құмалақшылардың көбінің кетуі, ата-бабалардың басына түннен, тілек тілеуі, Жетібай кентіндегі мешітке қоңш аудару туралы қойған қатысушылар сұрағы мен ұсыныстарына шариғат аясында толыққанды жауап берілді.

МӘРТ ТҮЛҒА ӨМІРДЕН ОЗДЫ

«Маңғыстаумұнайгаз» АҚ ұжымы танымал ардагер-мұнайшы Борамбаев Махсұт Борамбайұлының мезгіліз қайтыс болуына байланысты марқұмын отбасының қайғысына ортақтасып, қоңіл айтады.

Борамбаев Махсұт Борамбайұлы 1943 жылы Маңғыстау облысы, Таушық ауылында дүниеге келген. Шахта орта мектебін (1961), ҚазПИ-ді (1966), Баку, Мәскеу, Санкт-Петербург қалаларында білім жетілдіру курстарын (1986-1991), Лос-Анджелесе (АҚШ) бизнес мектебін (1992) бітірген. «Маңғышлақмұнай» ӨБ, «Өзенмұнай» МГӨБ-де шебер, көпшілік бастығы, бөлім бастығы (1967), «Маңғышлақмұнай» ӨБ «Комсомолмұнай» МГӨБ бастығының орынбасары, орталық инженерлік технология қызметінің бастығы (1981), «Жетібаймұнай» МГӨБ бастығы (1982-1986), «Комсомолмұнай» МГӨБ бөлім бастығы, бас инженері (1986), «Өзенмұнай» МГӨБ бастығы (1992-1995), «Мұнайгаз» мемлекеттік холдинг компаниясы вице-президенті (1995), «Мұнай және газ өнеркәсібі» Бас диспетчерлік басқармасының бастығы (1997), «ҚазТрансГаз» ЖАҚ Жамбыл филиалының директоры (2001), Амангелді газды конденсатты кен орнын дамыту жөніндегі департаментінің директоры (2002), 2003 жылдан «Амангелдігаз» ЖАҚ бас менеджері, 2010 жылы осы мекемеден зейнетке шықты.

«Еңбектегі Ерлігі үшін» медалімен, КСРО, ҚазКСР Мұнай және газ өнеркәсібі министрлігінің «Құрмет грамоталарымен» марапатталған. 1 шақырылған Маңғыстау облысы мәслихатының депутаты болған.

ГРУППОВОЙ ЭТАП

Время начала матчей – Актауское (местное)

13 июня			
Группа А, 01:00		Бразилия - Хорватия	
Группа А, 21:00		Мексика - Камерун	
14 июня			
Группа В, 00:00		Испания - Нидерланды	
Группа В, 03:00		Чили - Австралия	
Группа С, 21:00		Колумбия - Греция	
15 июня			
Группа D, 00:00		Уругвай - Коста-Рика	
Группа D, 03:00		Англия - Италия	
Группа С, 06:00		Кот-д'Ивуар - Япония	
Группа Е, 21:00		Швейцария - Эквадор	
16 июня			
Группа Е, 00:00		Франция - Гондурас	
Группа F, 03:00		Аргентина - Босния и Герцеговина	
Группа G, 21:00		Германия - Португалия	
17 июня			
Группа F, 00:00		Иран - Нигерия	
Группа G, 03:00		Гана - США	
Группа H, 21:00		Бельгия - Алжир	
18 июня			
Группа А, 00:00		Бразилия - Мексика	
Группа H, 03:00		Россия - Южная Корея	
Группа В, 21:00		Австралия - Нидерланды	
19 июня			
Группа В, 00:00		Испания - Чили	
Группа А, 03:00		Камерун - Хорватия	
Группа С, 21:00		Колумбия - Кот-д'Ивуар	
20 июня			
Группа D, 00:00		Уругвай - Англия	
Группа С, 03:00		Япония - Греция	
Группа D, 21:00		Италия - Коста-Рика	

21 июня			
Группа Е, 00:00		Швейцария - Франция	
Группа Е, 03:00		Гондурас - Эквадор	
Группа F, 21:00		Аргентина - Иран	
22 июня			
Группа G, 00:00		Германия - Гана	
Группа F, 03:00		Нигерия - Босния и Герцеговина	
Группа H, 21:00		Бельгия - Россия	
23 июня			
Группа H, 00:00		Южная Корея - Алжир	
Группа G, 03:00		США - Португалия	
Группа В, 21:00		Австралия - Испания	
Группа В, 21:00		Нидерланды - Чили	
24 июня			
Группа А, 01:00		Камерун - Бразилия	
Группа А, 01:00		Хорватия - Мексика	
Группа D, 21:00		Италия - Уругвай	
Группа D, 21:00		Коста-Рика - Англия	
25 июня			
Группа С, 01:00		Япония - Колумбия	
Группа С, 01:00		Греция - Кот-д'Ивуар	
Группа F, 21:00		Нигерия - Аргентина	
Группа F, 21:00		Босния и Герцеговина - Иран	
26 июня			
Группа Е, 01:00		Гондурас - Швейцария	
Группа Е, 01:00		Эквадор - Франция	
Группа G, 21:00		США - Германия	
Группа G, 21:00		Португалия - Гана	
27 июня			
Группа H, 01:00		Южная Корея - Бельгия	
Группа H, 01:00		Алжир - Россия	

1/8 финала			
Победители групп первого раунда играют со вторыми командами из других групп			
28 июня			
49 матч, 21:00	1A	-	2B
29 июня			
50 матч, 01:00	1C	-	2D
51 матч, 21:00	1B	-	2A
30 июня			
52 матч, 01:00	1D	-	2C
53 матч, 21:00	1E	-	2F
1 июля			
54 матч, 01:00	1G	-	2H
55 матч, 21:00	1F	-	2E
2 июля			
56 матч, 01:00	1H	-	2G
1/4 финала			
4 июля			
58 матч, 21:00	W53	-	W54
5 июля			
57 матч, 01:00	W49	-	W50
60 матч, 21:00	W55	-	W56
6 июля			
59 матч, 01:00	W51	-	W52
Полуфиналы			
9 июля			
61 матч, 01:00	W57	-	W58
10 июля			
62 матч, 01:00	W59	-	W60
Матч за третье место			
13 июля			
01:00	L61	-	L62
Финал			
14 июля			
00:00	W61	-	W62

ФУТБОЛЬНЫЙ БУМ 2014

Группа А	Группа В	Группа С	Группа D	Группа Е	Группа F	Группа G	Группа H
Бразилия	Испания	Колумбия	Уругвай	Швейцария	Аргентина	Германия	Бельгия
Хорватия	Нидерланды	Греция	Коста-Рика	Эквадор	Босния и Герцеговина	Португалия	Алжир
Мексика	Чили	Кот-д'Ивуар	Англия	Франция	Иран	Гана	Россия
Камерун	Австралия	Япония	Италия	Гондурас	Нигерия	США	Южная Корея

Уважаемые читатели, накануне старта Чемпионата Мира по футболу газета «Мұнайлы Олке» объявляет о проведении розыгрыша «ФУТБОЛЬНЫЙ БУМ». Условия конкурса просты – нужно угадать всех призеров Чемпионата Мира - 2014 (команды, занявшие первое, второе и третье места). Победителей конкурса ждут призы! КОЛИЧЕСТВО КУПОНОВ, ПОДАВАЕМЫХ ОДИМ ЛИЦОМ, НЕ ОГРАНИЧЕНО!

1 МЕСТО	
2 МЕСТО	
3 МЕСТО	

Ф.И.О. _____
 _____
 Должность: _____
 _____
 Телефон: _____
 _____

ПОСЛЕДНИЙ СРОК ПОДАЧИ КУПОНОВ ПО 16 ИЮНЯ (ВКЛЮЧИТЕЛЬНО).
 Вырежьте купон и принесите (пришлите) в редакцию «Мұнайлы Олке» по адресу: зд. КазНИПИ, 126, 330 кабинет или сдайте купон спортивным структурам на месторождениях Каламкас и Жетыбай
 Телефоны для справок: 211-736, 212-194, 211-938.

ҚҰРМЕТТІ ӘРІПТЕСТЕР!!!

60 жас

Жалғасбаев Али, 05 маусым, САЖМТЖД, компрессорлық қондырғылардың машинисі
Епен Шонықұл Дүйсекеңұлы, 12 маусым, ҚҚ, 2 дәрежелі қарауыл
Орысбай Қалдыгерей Жұмабекұлы, 29 маусым, ӘМЖӘДД, 2 дәрежелі қоғалдандырушы

55 жас

Қожым Мақсат Реймулы, 01 маусым, ҚД, 5 дәрежелі көлік жүргізушісі
Шадиарова Ақырс, 01 маусым, МҒӨЦ-1, мұнай және газ өндіру операторы
Ерғали Сағындық Ерғалиұлы, 15 маусым, ҚД, 4 дәрежелі көлік жүргізушісі
Қосжанов Оралбай Әбдіхамитұлы, 27 маусым, САЖМТЖД, 4 дәрежелі электр жабдықтарын жөндеу және қызмет көрсету жөніндегі электржөндеуші

50 жас

Аманқұлов Мәди Сарбасович, 01 маусым, ТҚЕҚЖҚОҚД, орт сөндіруші
Аширханов Кастур, 02 маусым, ӨД, 3 дәрежелі слесарь-жөндеуші
Ерғожин Аманбай Лесбекович, 03 маусым, МҒӨЦ-4, слесарь-жөндеуші
Туркленбаев Дүйсенби Шукирович, 04 маусым, ҚД, 4 дәрежелі көлік жүргізушісі
Қосқарова Алмагүл Оразбаевна, 06 маусым, ӨЖҒЗБ, химиялық талдау лаборанты
Құдабаев Асылбек Рзашевич, 07 маусым, МҚДЖАЦ, сусыздандыру және тұзсыздандыру қондырғының операторы
Ақпаншаев Сағидулла Шонайбайұлы, 08 маусым, ӘМЖӘДД, 1 дәрежелі қоғалдандырушы
Мухамедиев Болат Гарипович, 12 маусым, ҚД, 4 дәрежелі көлік жүргізушісі
Бақиров Ахунбек Дуйшаевич, 12 маусым, ӨД, 5 дәрежелі электр газдәнекерлеуші
Шукатаев Мурат Мусаевич, 12 маусым, ӨЖҒЗБ, ұңғыларды зерттеу операторы
Шадқам Абдолқайым, 15 маусым, МҒӨЦ-1, мұнай және газ өндіру операторы
Епенов Мырзабай Дюсекеңович, 19 маусым, ӘМЖӘДД, жөндеу-құрылыс тобының шебері
Джакесов Дюсенбай Құлжабаевич, 21 маусым, МҒӨЦ-1, мұнай және газ өндіру операторы
Озғанбаев Есбол, 25 маусым, ЖСҚҚУ, сорпаңтар қондырғысының машинисі
Оспан Сәния Жәрдемқызы, 28 маусым, ҚҚҮЦБ, кабаттық қысымын ұстау операторы
Елеусинова Айша, 29 маусым, МДЖАЦ, тауар операторы
Башенов Демеу Сағынаевич, 30 маусым, МҒӨЦ-1, мұнай және газ өндіру операторы

Абайдың қара сөздері

Басы өткен санда

ОН ЕКІНШІ СӨЗ

Кімде-кім жақсы-жаман ғибадат қылып жүрсе, оны ол ғибадаттан тыюға ауымыз бармайды, әйтеуір жақсылыққа қылған инеттің жамандығы жоқ қой дейміз. Ләкин, сондай адамдар толымды ғибадатқа ғылым жетпесе де, қылса екен. Бірақ оның екі шарты бар, соны білсе екен. Әуелі - иманның итиқатын мақамалемек керек, екінші - үйреніп жеткенге осы да болады ғой демей, үйрене берсе керек. Кімде-кім үйреніп жетпей жатып, үйренгенін қойса, оны құдай ұрды, ғибадатты ғибадат болмайды. Уа-лакин, кімде-кім иманның неше нәрсесі бірлән қамалат табуатынын білмей, қанша жерден бұзылғанын білмей, басына шалма оран, бірәдар атын көтеріп, оразанып, намазшып болып жүрген қоніле қалып бермей тұрып, жартысын салғана ұқсайды. Күзетісіз, ескеруісіз иман тұрмайды, ықпалсыменен өзін-өзі аңдып, шын дінн панышпапдан жаны ашып тұрмаса, салғырттың иманы бар деп болмайды.

ОН ҮШІНШІ СӨЗ

Иман деген - алла табаракә уа тағаланың шориксіз, ғайыпсіз бірлігіне, барлығына уа әр түрлі бізге пайғамбарымыз саллаулау ғалайһи уәссәллам арқылы жібгерген жарлығына, білдіргеніне мойын ұсынып, инамақ. Енді бұл иман дерлік инануға екі түрлі нәрсесі керек. Әуелі - не нәрсеге иман келтірсе, соның хактығына ақылы бірән дәлел жүргізерлік болып, ақылы дәлел - инап қылғарға жараса, мұны жини иман десе керек. Екіншісі - қитаптан оқу бірән яки молдалардан есту бірән иман келтіріп, сол иман келтірген нәрсесіне соншалық берік болғарға керек. Біреу өлтіремін деп қорқытса да, мың кісі мың түрлі іс көрсетсе де, соған айнып, қонілі қозғалмастай берік болу керек. Бұл иманды иман тақлиди дейміз.

Енді мұндай иман сақтауға қорықпаса жүрек, айнымас қоніл, босанбас буын керек екен. Якини иманы бар деуге ғылым жоқ, тақлиди иманы бар деуге беріктік жоқ, я алдағана да, мың кісі мың түрлі іс пайдаланғанға қарап, асты қара деп, я қараны ақ деп, отірікті шын деп ант етуегіні кісіні не дейміз? Құдай тағала өзі сактасын. Әрншік білмек керек, жоғарғы жазылмыш екі түрліден басқа иман жоқ. Иманға қарсы келерлік орында ешбір пенде құдай тағала кешілігімен кешеді дағы демесін, оның үшін құдай тағаланың ғафуына яки пайғамбарымыздың шафағатына да сыймайды, мүмкін де емес. «Қылыш үстінде серт жоқ» деген, «құдай тағаланың кешпесе күнәсі жоқ» деген жалған мақалды қуат көрген мұндай пенденің жүзі құрысын.

1892

ОН ТӨРТІНШІ СӨЗ

Тірі адамның жүректен ауялу жері бола ма? Біздің қазақтың жүректі кісі дегені - батыр кісі дегені. Онан басқа жүректің қасиеттерін анықтап біле алмайды. Рақымдылық, мейірбандылық, әртүрлі істе адам баласын өз бауырым деп, езіне ойлағандай оларға да болса игі еді демек, бұлар - жүрек ісі. Асықтық та - жүректің ісі. Тіл жүректің айтқанына көнсе, жалған шықпайды. Амалдың тілін алса, жүрек ұмыт қалады. Қазақтың «жүректісі» мақтауға сыймайды. Айтқанға қоніш, уағдала тұрғыш, бойын жаманшылықтан тез жып алғыш, қоніш соңынан итше ере бермей, адасқан қонен атының басын бұрып алуда жараған, әділетті ақыл мойындаған нәрсеге, қиын да болса, мойындау, әділетті ақыл мойындамаған нәрсеге, оңай да болса, мойындамау - ерлік, батырлық осы болмаса, қазақтың айтқан батыры - әншейін жүректі емес, қасқыр жүректі деген сөз.

Қазақ та адам баласы ғой, көбі ақылсыздығынан азбайды, ақылдың сөзін ұғып аларлық жүректен жігер, қайрат, байлаулықтың жоқтығынан азды. Білімді білсе де, арсыз, қайратсыздығынан ескермей, ұстамай кетеді. Жаманшылыққа бір елігіп кеткен соң, бойын жып алып кетерік қайрат қазаққа кем болады. Осы жұрттың қонінін айтып жүрген мықты жігіт, ер жігіт, пысық жігіт деп ат қойып жүрген кісілерінің бәрі - пәлеге, жаманшылыққа еліртпек үшін, бірін-бірі «айда, батырлап!» қыздырып алады да, артын ойлапай, азыратуғын сөздері. Әйтпесе құдайға терістіктен, не ар мен ұятқа терістіктен сілкініп, бойын жып ала алмаған кісі, үнемі жаманшылыққа, мақтанға салынып, өз бойын өзі бір тексермей кеткен кісі, тәуір жігіт түгіл, әуелі адам ба өзі?

1893

(жалғасы бар)

Құрметті әріптестер!!!

Уважаемые коллеги!!!

Өндірістің қауіпсіздік қағидаларын сақтаған кезде ғана қауіпсіз еңбек жағдайын тудырады.

Создание безопасных условий труда возможно лишь при соблюдении принципов безопасности производства.

- Ешкім зардап шекпеуі керек!
- Жұмысқа кірісер алдында ойлан!
- Жұмысты қауіпсіз орында, не оны мүлдем орындама!
- Жұмысты қауіпсіз орындауға әрдайым уақыт табылады!
- Күмәнің болса, анықта! (Сұра)

- Никто не должен пострадать!
- Подумай, прежде чем выполнять работу!
- Выполняй работу безопасно, либо не делай ее совсем!
- Всегда есть время выполнить работу безопасно!
- Если сомневаешься, выясни! (Спроси)

Мұнайлы Өлке

Меншік иесі:
"Маңғыстаумұнайгаз" АҚ

Редактор: Есназар Сұлтанов

Редакция алқасы: Л.Жолдыбаева
Р.Ізбергелі
Дизайнер-беттеуші: Е.Айтбаев

Мекен-жайымыз:
130000, Ақтау қаласы
6 ш.а., №1 үй,
тел:
211-736,
212-194, 211-938.

Газет айына 1 рет шығады.
Тегін таратылады

Газет ҚР Мәдениет және ақпарат министрлігінде есепке қойылып, №9675 - Г куәлігі берілген

■ Газет жарияланымдарындағы автор пікірі редакцияның көзқарасын білдірмейді
■ Редакция оқырман хаттарына жауап бермейді және оны қайтармайды
■ Жарияланған материалдарды сілтемесіз көшіріп басуға болмайды

Газет АҚ-ның жұртшылықпен байланыс тобының компьютерінде теріліп, беттелді.
Индексі: 64265
Таралымы: 1500

"CASPIY PRINT" ЖШС
баспаханасында басылды.
Ақтау қаласы,
22 ш.а.,
тел: 750750
Тансырыс: 489